

22. JULI- PROFETIEN

22. Juli-profetien

Jeremy Hoff

JEREMY HOFF

INNHOOLD

Innledning	1
Kapittel 1: Dagen da alt gikk galt	6
Kapittel 2: En profeti	28
Kapittel 3: Et brudd i muren	37
Kapittel 4: Avtalen	48
Kapittel 5: En budbærer	85
Kapittel 6: Terrorøya	93
Kapittel 7: En åndelig konflikt	111
Kapittel 8: Et siste tegn	126
Tillegg A	133
Tillegg B	135

© Jeremy Hoff 2015
22. juli-profetien

Omslagsfoto: Jeremy Hoff
Omslagsdesign: Ronald Gabrielsen

ISBN: 978-82-303-2945-0

Trykk: LaserTryk.dk A/S
Boken kan bestilles på www.22juli-profetien.com

Om ikke annet er angitt, så er skriftstedene i denne boken hentet fra Bibelselskapets oversettelse 1978/85. © Det Norske Bibelselskap. Alle rettigheter reservert.

Innledning

Den 22. juli 2011 detonerte en høyreving-ekstremist en 950 kilos bilbombe i hjertet av regjeringskvartalet i Oslo. Selv om ødeleggelsene kunne minne om bombingene i Oklahoma City i 1995, så dødstallene først ut til å være relativt lave. Men Norges mareritt hadde bare så vidt begynt å utfolde seg. Ved slutten av dagen ble det klart at bombingene ikke hadde vært den mest skjebnesvangre hendelsen, men en nøye planlagt avledningsmanøver for et etterfølgende angrep med en mye mer alvorlig utgang. Skytingen som fulgte på Utøya, skulle bli kjent som den massakren som krevde flest menneskeliv i verdenshistorien, utført av en enkeltperson.¹

Mindre enn to timer etter bombingene var Anders Behring Breivik fremme ved sitt hovedmål, der Arbeiderpartiets ungdomsorganisasjon AUF hadde sin årlige sommerleir.² Leirdeltakerne var blitt varslet om bombingene, og de trøstet seg med at Utøya nok var det tryggeste stedet de kunne være.³ Men denne illusjonen var i ferd med å bryte. Anders Behring Breivik hadde nådd øyas fergeleie på fastlandet, tungt utrustet og forkledd som en politimann. Han viste frem falsk politi-legitimasjon og forklarte at han hadde fått i oppdrag å sikre øya etter bombeangrepet. Øyas ferge ble raskt tilkalt for å frakte ham over. Med seg hadde han en kasse med ammunisjon, som han hevdet inneholdt bombesøksutstyr. Kassen var så tung at fergemannskapet måtte hjelpe til med å få den ombord. Ved ankomst til øya kalte han ungdommene til seg, før han åpnet ild. Det gikk godt over en time før drapsmannen endelig ble stoppet av beredskapstroppen "Delta". Da han overga seg, hadde han drept 69 leirdeltakere. Med de 8 bombeofrene endte dermed det totale dødsantallet på 77.⁴

Denne dagen hadde Norge vært vinne til sitt verste angrep siden 2. verdenskrig, og landet var i sjokk. Alle i landet husker hvor de var da de hørte nyheten. Internasjonale medier begynte å referere til 22/7 som "Norway's 9/11". For en som bodde i Oslo da angrepene skjedde, og i

¹ "den verste massakren i verdenshistorien, utført av en enkeltperson", VG, 20.08.2011

² Utøya eies av AUF og ligger i Tyrifjorden nordvest for Oslo.

³ Ifølge Utøya-overlevende Gutthorm Skovly, TV2, 23.11.2011

⁴ Breivik overga seg uten motstand, fordi han ønsket en høyprofilert rettsak, som han hadde tenkt å bruke som en plattform for ekstremistisk propaganda.

USA den 11. september 2001, synes begge disse hendelsene å ha hatt en svært likeartet psykologisk effekt.

Det var nesten utenkelig at én mann hadde fått forvalde så mye død og fordervelse – og det at landet var så sårbart, var mer enn noen hadde kunnet foresille seg. I kjølvannet av angrepene ble det stilt alvorlige spørsmål ved offentlige myndigheters manglende evne til å forhindre og effektivt håndtere en slik trussel. I likhet med 9/11, ble det opprettet en undersøkelseskomisjon i etterkant av 22/7. Kommissjonsrapporten, som ble publisert litt over ett år senere, fant at bombingene kunne ha vært unngått. Den konkluderte også med at gjerningsmannen kunne ha vært stoppet før han nådde Utøya, og at politiet kunne ha konfrontert ham atskilleg tidligere på øya. Mange liv kunne ha vært spart den dagen, hvis ikke det hadde vært for en rekke svært uvanlige tilbakeslag for politiet.

Fra første stund viste hovedmediene til hvor usannsynlige disse tilbakeslagene var. Mange overskrifter, som for eksempel “Dagen da alt gikk galt”, gjenspeilet dyptgående spørsmål i samfunnet.⁵ Hvordan kunne dette ha fått lov til å skje, og hva var grunnen til at alt så ut til å gå galt samtidig? 22. juli-kommisjonen forsøkte å forklare *hvordan*-aspektet som en kombinasjon av politiets ekstreme inkompetanse og mye uflaks. Men kommisjonen ville selsagt ikke begynne å spekulere i *hvorfor* en slik uvanlig rekke tilbakeslag hadde skjedd. Slike spørsmål bærer med seg metafysiske implikasjoner.

Denne boken er et alvorlig forsøk på å belyse *hvorfor*-aspektet, og å avdekke den underliggende åndelige tilstanden som direkte har bidratt til Norges sårbarhet den 22. juli. De som har en grunnleggende tro på at det fins en reell overnaturlig dimensjon som påvirker den materielle verden, burde ikke ha noe problem med en slik tilnærming.

Det første kapitlet skildrer den utrolige historien om dagen da alt gikk galt, og så vidt jeg vet er dette første gang disse hendelsene beskrives ut fra et slikt perspektiv. Etter en grundig gjennomgang av 22. juli-kommisjonens rapport og et stort antall artikler i media, har jeg dokumentert en rekke bemerkelsesverdige tilfeller, der det virker som en unaturlig tåke av forvirring senket seg over politiet. Dette skjedde ikke bare én gang, men igjen og igjen, i den grad at man knapt kan tro det. Jeg har faktisk ikke kunnet finne noe tilsvarende eksempel fra moderne

historie, der en katastrofe i denne størrelsesordenen, er blitt forverret av en slik “spontan inkompetanse” på alle nivåer. Det minner meg dog om flere tilfeller i Bibelen, der Israels fiender ble slått av en overnaturlig form for forvirring.

Akkurat nå er det sikkert flere lesere som tenker at dette høres ut som en konspirasjonsteori, og jeg kan ikke bebreide dem for å være på vakt. Tross alt har det versert et antall klassiske konspirasjonsteorier i kjølvannet av dette usannsynlige scenariet. Denne boken antyder på ingen måte at det var andre enn Breivik som var involvert i angrepene, og etter å ha studert saken inngående, med et åpent sinn, er jeg overbevist om at han må ha handlet alene. Når det er sagt, virker det for meg som om det var for mange ting som gikk galt denne dagen, til at hendelsesforløpet (som beskrives i kapittel 1) bare kan ha vært en ren tilfeldighet. Og når ikke de rent materielle forklaringene evner å gi tilfredsstillende svar, vil de med et åndelig sinnelag naturlig vende blikket mot det overnaturlige.

Bibelen gir oss noen klare kriterier på om en katastrofal hendelse kan sies å ha viktige åndelige implikasjoner, og bare Bibelen har troverdighet til å kunne definere slike kriterier. Det finnes ingen annen “hellig bok” der andelen profetier er så stor, og der både uttalen og oppfyllelsen av dem har skjedd med en slik nøyaktighet, over en så lang tidsperiode. Det er blitt skrevet mange bøker om dette fenomenet, som plasserer Bibelen i en særklasse. Og det er derfor vi med sikkerhet kan vite at Bibelen er sann. Oppfylte profetier er, på en måte, Guds “signatur”.

Det burde derfor ikke komme som noen overraskelse at Bibelens eget hovedkriterium for om en hendelse kan tilskrives åndelig relevans, er om den aktuelle hendelsen også ble forutsagt ved profetisk åpenbaring (se Amos 3:6-7). Og det er nettopp det som er tilfelle med 22. juli. Det er godt dokumentert at mer enn én kristen person mottok ganske spesifikke åpenbaring i løpet av året forut for angrepene. Også flere “tegn” viste seg som ser ut til å samsvare med denne åpenbaringen. Samlet sett peker dette i retning av en bestemt underliggende årsak.

Fra og med kapittel 2 vil dette “åndelige bevismateriale” bli lagt frem, og parallelt med det vil vi også utvikle det nødvendige bibelske rammeverket for å kunne tolke det rett. Det er dessuten nødvendig å ha kjennskap til relevante deler av den historiske bakgrunnen. Jeg vil oppfordre leseren til ikke å skumme gjennom de mindre engasjerende

⁵ Dagsavisen, 13.08.2012; NRK, 13.08.2012; Aftenposten, 15.03.2012

delene for raskt, siden de i vesentlig grad danner grunnlaget for de konklusjonene som trekkes i de senere kapitlene.

Som en bibel-troende kristen er jeg overbevist om at alt som skjer i denne verden – både godt og ondt – er underlagt Guds suverene autoritet. Det er ikke dermed sagt at terror og voldshandlinger er hans vilje. Han vil snarere spare oss for slike ting, men det er opp til oss å velge å stille oss under hans velsignelse og beskyttelse. Dette landet har lenge befunnet seg på feil vei, og ifølge Bibelen vil alle de som fortsetter å vandre på *den brede vei*, til slutt møte fryktelige og evigvarende konsekvenser. I mellomtiden kan Gud i sin nåde tillate denne type hendelser for å vekke opp landet vårt slik at vi kan reddes fra denne skjebnen.

Gjennom tusener av år med bibelsk historie kan vi se at Gud handler med spesifikke nasjoner, nesten som om de var enkeltindivider. Dette gjenspeiles i hvor hyppig Bibelen refererer til dem som *herne*, *kvinne*, og *døtre*.⁶ Herren gir nasjonene muligheter til omvendelse, han trekker sin vernende hånd tilbake, og til slutt dømmes dem også direkte – som hele nasjoner (se Jer 18:7-10). For de av oss som har valgt å tre inn i den nye pakt, kan dette konseptet virke fremmed, siden vi er vant til å forholde oss til Gud på en mer personlig måte. Gjennom den nye pakt er vi blitt borgere av et nytt rike, noe som i en viss grad avskjermes oss for Guds behandling av de nasjonene, der vi nå befinner oss som pilgrimer.⁷ Men enhver som ønsker å få del i Guds rike må også inngå en paktrelasjon med ham. Den nye pakt forandrer ingenting for de som velger å stå utenfor den, og følgelig vil den store majoriteten av menneskeheten fortsatt være underlagt Guds tidligere handlemåte. Sett med Bibelens øyne vil Gud fortsette å forholde seg til det brede lag av mennesker ut fra nasjonale grupperinger, inntil denne tidsalders ende (se Åp 2:26-27, 11:15, 12:5, 19:13-16).

Gitt at vi aksepterer dette som bibelsk sannhet, vil det da være rimelig å tro at Gud skulle handle annerledes med vår nasjon enn han gjør med alle andre nasjoner? Jeg kan forstå om dette ikke er noen behagelig tanke, og noen vil kanskje til og med anklage meg for religiøse hatytringer. Men jeg er nødt til å prøve å advare dem som vandrer på en farlig vei, uansett om budskapet er noe de liker eller ikke. Jeg er oppriktig bekymret for at dette

landet kan komme til å stå ovenfor flere slike tragedier, dersom vi ikke tar tak i de virkelige underliggende forholdene.

Og Herrens ord kom til meg, og det lød så: Menneskesønn! Tal til ditt folks barn og si til dem: Når jeg lar sverdet komme over et land, og landets folk tar en mann av sin midte og setter ham til vekter for seg, og han ser sverdet komme over landet og støter i basunen og advarer folket, men den som hører basunens lyd, ikke lar seg advare, og sverdet kommer og tar ham bort, da skal hans blod komme over hans eget hode; han hørte basunens lyd, men lot seg ikke advare, hans blod skal komme over ham selv; men hadde han latt seg advare, så hadde han berget sitt liv. Men når vektøren ser sverdet komme og ikke støter i basunen, og folket ikke blir advart, og sverdet kommer og tar bort noen av dem, da blir han tatt bort for sin misgjernings skyld, men hans blod vil jeg kreve av vektørens hånd. Og du menneskesønn! Til vekter har jeg satt deg for Israels hus, og når du hører et ord av min munn, skal du advare dem fra meg.

Esek 33:1-7 BS 1930

⁶ Personifisering av nasjoner i bibelsk symbolikk: Jes 1:8; 10:32; 47; 54:4-7; 51:18; 62; 66:8; Jer 2:2; 6:23; Klæg 1-2; Esek 16:59-63; Hos 2:1-3; Sak 2:7; 9:9; 2 Joh 1; Åp 12; 17

⁷ Se 1 Kor 15:24; Fil 3:20; Heb 11:13; 12:28; 1 Pet 1:17; 2:11

Dagen da alt gikk galt

Mange i Norge har reagert med sinne over hvor mange reelle muligheter som faktisk gikk tapt for myndighetene i deres forsøk på å forhindre angrepene fra å skje. Det virker som om flere unngåelige tilbakeslag samvirket i å gi gjerningsmannen usannsynlig mange muligheter. Dette ble en ekstra stein til byrden for de pårørende og har vært et av de vanskeligste aspektene for dem å forsone seg med.

Som nevnt i introduksjonen, la kommisjonsrapporten vinn på å ta seg av de rent materielle forklaringene på denne bisarre kulminasjonen av uheldige omstendigheter. Tilfeldigheter og utbredt inkompetanse hos politiet ble angitt som nøkkelfaktorer som påvirket utfallet. Rapporten ble oppfattet som en knusende dom over politiet og andre relaterte offentlige instanser, men dommen kom i grunnen ikke som noen særlig overraskelse.⁸ På et tidlig stadium var det godt kjent at praktisk talt alle ledd i systemet hadde sviktet, og følgelig hadde nesten alle de øverste lederne for etater med beredskapsansvar allerede fratrudd sine stillinger før rapporten ble lagt frem.⁹

Nesten alle de øverste lederne i etatene som var sentrale 22. juli, har gått fra stillingene sine. Flere av dem må forberede seg på sterk kritikk når 22. juli-kommisjonens rapport legges fram.

– ABC Nyheter¹⁰

Blant de mest fremstående som gikk av var justisministeren og hans assisterende departementsråd, politidirektøren i Norge, sjefen for politiets sikkerhetsjensene (PST) og sikkerhetsdirektøren i regjeringsskvartalet, der bomben ble plassert.¹¹ Daværende statsminister, Jens Stoltenberg, var en av få høyere tjenestemenn som ikke gikk av, selv om mange krevde at også han skulle fratre.

⁸ VG: *Politiet slaktes av 22. juli-kommisjonen*, 10.08.2012

⁹ Adressa.no: *Nesten alle 22. juli-lederne har sluttet*, 09.08.2012

¹⁰ ABC Nyheter: *Lederfallet i statlige etater etter 22. juli*, 09.08.2012

¹¹ Ibid.

Men i går snudde Jens Stoltenberg opp-ned på selve definisjonen av ansvar: Han insisterte på at å ta ansvar var å sørge for at det nå ble handlet, ikke å gå av ved å ta ansvar for alt det som gikk galt.

– Aftenposten¹²

Et slikt omfang av politisk forfall, viser i hvor stor grad en unaturlig forvirring førte til at systemet sviktet. Slik det ser ut har ingen andre terrorangrep i mans minne ført til at så mange ledende tjenestemenn har fratrudd sine stillinger, og det er vanskelig å finne lignende hendelser som kommer i nærheten av dette. Dette fremtredende særpreget burde være god nok grunn til å overveie hvorvidt noe mer enn spontan inkompetanse kan ha gjort seg gjeldende her.

Dette kapitlet vil skildre den utrolige historien om hvor mye som faktisk gikk galt for politiet den dagen angrepene skjedde. Fokus vil være på en rekke nøkkelhendelser der en rent materielle tilnærming ikke synes å gi tilfredsstillende forklaringer. Med mindre noe annet er oppgitt, er opplysningene i dette kapitlet hentet fra 22. juli-kommisjonens rapport (NOU 2012:14). Aktuelle sidehenvisninger vil følge viktige punkter. (Hele rapporten kan lastes ned gratis fra nettet.)

Men la oss først begynne med å se på to vesentlige tilfeller, der et uvanlig hendelsesforløp medførte at flere muligheter gikk tapt når det gjaldt å forhindre Breiviks planer, i året forut for angrepene.

Plasseringen av bomben kunne ha vært forhindret

Det er nærmest utenkelig at gjerningsmannen helt uhindret kunne få adgang til å parkere bombebilen sin like utenfor hovedinngangen til landets viktigste regjeringssbygning. 22. juli-kommisjonens rapport fant at “angrepet på regjeringsskvartalet 22/7 kunne ha vært forhindret gjennom effektiv iverksettelse av allerede vedtatte sikringsiltak”, nemlig å sperre av gaten som fører like inn til hjertet av regjeringsskvartalet (s. 449). Dersom dette tiltaket var blitt iverksatt tidligere, kunne kanskje bombingene – og dermed også massakren – ha vært helt forhindret.

¹² Aftenposten: *Den avkladdede makten*, 14.08.2012

Selv om regjeringens beslutning om å sperre av gaten ble gjort så tidlig som i 2004, var arbeidet fortsatt ikke ferdigstilt 7 år senere. Det var heller ikke satt opp noen midlertidige sperringer (s. 438). Saken ble ganske enkelt ikke prioritert slik den burde, og dette til tross for at Stoltenberg gang på gang var blitt gitt advarstler om å sperre av gaten i årene forut for angrepene.¹³

Som del av en sikkerhetsanalyse i 2004 gjennomførte Forsvaret simuleringer av flere større bil-bombangrep i regjeringskvartalet. Dette resulterte i en anbefaling fra Politidirektoratet om å stenge innkjørselen til kvartalet, og noen måneder senere ble initiativet gitt grønt lys av regjeringens sikkerhetsutvalg.¹⁴ Selv om realiseringen av prosjektet fra begynnelsen av var gitt "høy prioritet", var det liten fremgang å spore tre år senere. (s. 424-425, 436)

I 2007 forsøkte Stoltenbergs ansvarlige statsråd å overtale ham til å gi dette prosjektet mer oppmerksomhet, ved å vise til den høye risikoen som var dokumentert i forbindelse med simuleringen i 2004. Hun uttrykte bekymring over at prosjektet hadde kjørt seg fast i byråkratiet og anbefalte sterkt å gi saken høyere prioritet, ved å løfte den opp i regjeringens underutvalg. Men ifølge statsministeren var dette "ikke nødvendig".¹⁵ (s. 435, 440, 442)

Likevel, i løpet av det følgende året var også statsministerens kontor (SMK) blitt utålmodig over mangelen på fremgang. De sammenkalte til et møte, der de forsøkte å overføre oppfølgingen av prosjektet til justisdepartementet (JD). Men denne overføringen kan ikke ha blitt kommunisert godt nok, for ingen av de tilstedeværende fra JD husker dette møtet. Nesten et år senere tok SMK kontakt med JD for å få rede på hvor arbeidet sto. JD tok i sin tur initiativ til utarbeidelsen av en omfattende statusrapport, som det tok ytterligere et år å ferdigstille. Tidlig i mai 2010 var JD endelig klar til å sende rapporten videre til de som sto ansvarlig for gjennomføringen av prosjektet. (s. 432)

Sammen med statusrapporten fulgte det en bekymringsmelding fra politidirektøren, som konstaterte at det var foruroligende at flere vesentlige sikkerhetsiltak fortsatt ikke var iverksatt – deriblant stenging av innkjørselen til regjeringskvartalet. Hensikten med denne merknaden

¹³ Aftenposten: *Stoltenberg ble advart gang på gang*, 14.08.2012

¹⁴ Dagbladet, 19.10.2012

¹⁵ Aftenposten, 14.08.2012

var å gi de ansvarlige for gjennomføringen en forståelse av at det hastet. Men "ved en feil" nådde den viktige meldingen aldri de som kunne påvirke fremdriften i arbeidet. I stedet ble hele rapporten, med den vedlagte bekymringsmeldingen, sendt rett til arkivet! Slike uhell kan da ikke skje særlig ofte? (s. 432-433)

Følgelig forelå ikke den nødvendige igangsettelsetstillatelsen før i slutten av oktober 2010. Kommissjonen tilkjennegir at det kunne ha vært bedt om midlertidig tillatelse, det vil si under særlige omstendigheter, og følgelig kunne arbeidet umiddelbart vært satt i gang (s. 437). Den inntrengende bekymringsmeldingen fra politiet hadde sikkert kunnet kvalifisere som en slik spesiell omstendighet, hvis den ikke, på mystisk vis, hadde forsvunnet inn i JDs arkiver. Lederen for 22. juli-kommisjonen konstaterte følgende: "Igangsettelsetstillatelser ble gitt ni måneder før det smalt. Derfor var det mulig å plassere en bombebil der".¹⁶

Til tross for dette uhellet, var det likevel planlagt å få gaten avstengt før sommeren 2011. Det vil si, inntil arbeidet ble avbrutt av nok et uvanlig tilbakeslag. Gravemannskapet ble nødt til å stanse arbeidet, fordi de under gaten støtte på kommunikasjonskabler som ikke var tegnet inn på kartene deres (s. 432).¹⁷ På et eller annet tidspunkt burde dette ha vært meddelt gravemannskapet, men det var ikke blitt gjort. Dette tilbakeslaget, sammen med den "tapte" bekymringsmeldingen fra politiet, førte til at fristen for å ferdigstille arbeidet ble utsatt til etter sommeren, da det ville være for sent.

Breiviks aktiviteter kunne ha vært oppdaget

Rapporten viste også at Breiviks aktiviteter kunne ha vært oppdaget allerede mens han var i forberedelsesfasen. Det viser seg at han hadde blitt oppført på en liste over sikkerhetsrelaterte observasjoner hos Tollidirektoratet, for innkjøp av kjemikalier fra en mistenkelig forhandler i Polen. Uavhengig av dette hadde Posten lagt merke til en uvanlig økning av antall lavverdisendinger (under 200 kroner) fra dette landet, med kjemikalier som kunne benyttes til å lage eksplosiver. Enkeltkjøpenes lave

¹⁶ NRK: – *Bombangrepet kunne vært unngått om gata var stengt*, 13.08.2012

¹⁷ VG, 22.09.2012

verdi kunne tyde på at en kjøper prøvde å umgå å etterlate seg “papirspor” i et forsøk på gradvis å tilegne seg en betydelig mengde kjemikalier. Posten varslet Tolldirektoratet, som i sin tur gjorde Politets sikkerhetsjeneste (PST) oppmerksom på begge disse foreteelsene i begynnelsen av desember 2010. (s. 351, 375)

Men denne saken ble ikke gitt umiddelbar prioritet, fordi det var uklart hvilken avdeling i PST som skulle behandle den. I slutten av april 2011, da det omsider var gitt grønt lys for en foreløpig utredning av saken, ble oppstarten forsinket av nok et uforutsigbart tilbakeslag. Den aktuelle saksbehandleren var i ferd med å innlede en 10 uker lang ferie, og han besluttet derfor å vente med å åpne saken til etter sommeren. Kommissionsrapporten spekulerer i hvorvidt Breiviks andre aktiviteter, for eksempel mønsteret i våpenkjøpene hans og hans politiske uttalelser på Internett, kunne ha ført til en intensivering av saksbehandlingen. Selv om rapporten ikke fastslår at PST burde eller kunne ha avdekket virksomheten hans, er omtalen av disse detaljene likevel en indikasjon på at det kunne ha vært en håndgripelig mulighet. (s. 378, 380-381)

Tilfeldigvis hadde også Breivik opprinnelig bestemt seg for å vente til etter sommeren med å gjennomføre bombingene, på et tidspunkt når regjeringskvartalet ville hatt full bemanning. Men ifølge ham selv følte han seg presset til å gå til handling tidligere, fordi han manglet penger. Kommissionsrapporten fastslår at “Pengemangel, og beslutningen om at han skulle gjennomføre terroren om sommeren, skal dermed også være en direkte foranledning til at han bestemte seg for AUF-leiren på Utøya som terrormål” (s. 358). Et oppfølgingsangrep ville være den eneste måten han kunne oppnå det høye dødstallet han var ute etter.

Ironisk nok ser det ut til at pengemangel ble en nøkkelfaktor for hans “suksess”. Dersom han hadde ventet til etter sommeren, ville gaten inn til regjeringskvartalet sannsynligvis ha vært avstengt. Og på det tidspunktet kunne også en granskning av hans mistenkelige kjemikaliekjøp ha vært i gang. Men det faktum at saksbehandlingen ble utsatt, som følge av en usedvanlig lang ferie, må ha redusert risikoen betraktelig for at han skulle bli avslørt, og det i sin mest aktive forberedelsesfase.

Terrorplanverket ble ikke iverksatt

Rapportens kritikk dreide seg hovedsakelig om den kjensgjerning at gjerningsmannen ikke var blitt stoppet umiddelbart etter bombingene. Politiet har et eget planverk som omgående skal iverksettes ved “terror og sabotasje” for å redusere reaksjonstiden i en kaotisk situasjon. Ifølge dette planverket skulle veisperringer umiddelbart ha vært satt opp for å forhindre eventuelle gjerningsmenn fra å unnslippe. Men dette skjedde ikke den 22. juli. (s. 453)

Ansvarer for å iverksette terrorplanverket ligger hos politidirektøren i Oslo (som også er Norges politidirektør). Men tidspunktet for angrepene sammenfalt tilfeldigvis med innsettelsen av en ny politidirektør, Øystein Mæland, som på det tidspunkt bare hadde vært på jobb i to uker. Mæland hadde vært Stoltenbergs forlover, og det virker som om han fikk denne stillingen som en vennskapsgest. Han hadde overhodet ingen politibakgrunn, og dette skulle vise seg å ha avgjørende betydning den 22. juli. Han kjente ikke engang til at det fantes noe terrorplanverk! På grunn av dette ubeleilige “vaksiskifer” oppsto det alvorlig forvirring rundt en av politiets mest grunnleggende protokoller. Det ble ikke trykket på “den aller største knappen”, og dermed svikket førstelinjeforsvaret. (s. 90, 154-156)

Rapporten fastslår at siden planverket aldri ble iverksatt i Oslo, ble det heller ikke aktivert i de nærliggende politidistriktene rundt Oslo. Det burde ha utløst en dominoeffekt, slik at politidistrikter over hele landet kunne bli mobilisert. Da dette ikke skjedde, førte det til følgende resultat: “Nordre Buskerud [der Utøya-massakren fant sted] og andre distrikter fikk ikke beskjed om å iverksette sperretiltak eller kalle inn ekstra personell” (s. 156). Veien til Utøya ble dermed liggende helt åpen.

Breiviks fluktbil skulle ha vært identifisert

Kort tid før bomben eksploderte, hadde en av sikkerhetsvaktene observert at en stor hvit varebil ble parkert utenfor regjeringshøyblokka. På et av overvåkingskameraene ser han hvordan føreren, i en vektoriggende uniform, rolig forlater bilen og går nedover gaten. Sikkerhetsvaktene hadde hatt et pågående problem med ulike sikkerhetskjøretøyer som pleide å feilparkere der, så hendelsen i seg selv var ikke så uvanlig. Da føreren var

ute av syne, tok sikkerhetsvakten en telefon for å finne ut hvilket vakselskap som eide bilen, slik at den kunne fjernes. Klokken 15.25 ble telefonsamtalen avbrutt av eksplosjonen.¹⁸

Overvåkingskamerarene hadde fanget opp flere særdeles gode bilder av den mistenkte, noe som burde ha gitt politiet en ganske god fysisk beskrivelse av ham. Et av kamerarene viser Breivik på vei ut av området med en pistol i hånden, tilsynelatende iført skuddsikkert utstyr. Et vitne som hadde sett denne mistenkelige "politimannen" kjøre avgårde i en privatbil, noterte seg bilens registreringsnummer. Etter at bomben eksploderte, bestemte vitnet seg for å rapportere hva han hadde sett til politiet. Bare 10 minutter etter eksplosjonen, hadde politiet derfor en utmerket beskrivelse av den mistenkte, og dessuten registreringsnummeret på flukt bilen.¹⁹ (s. 21, 86)

Men de handlet ikke umiddelbart på dette tipset, og denne vitale informasjonen ble ikke meldt til politiets patruljer før hele 44 minutter etter bombingene (s. 99, 102). De varslene heller ikke allmenheten gjennom å orientere media. Det som videre følger, må kunne sies å være en av de merkelige tingene som skjedde denne dagen. Kommissionsrapporten viser at en politibil faktisk lå rett bak Breiviks fluktbil på en strekning på 6 km, fra og med 32 minutter etter bombingene (s. 334).²⁰ Dersom en etterlysning var blitt sendt til denne patruljen i løpet av 36 minutter etter bombingene, hadde den mistenkte trolig blitt identifisert og konfrontert med det samme. Men i stedet ble dette utrolig verdifulle tipset bare liggende på politiets operasjonssentral i mer enn 20 minutter uten noen som helst oppfølging (s. 21).

Verst er det å vite at politiet hadde signalement, konkret informasjon om terroristen og bilens registreringsnummer, uten å handle på dette. Det er gjort så banale feil at alt bare blir enda mer tragisk.

– Bergens Tidende²¹

18 NRK: *Her parkerer terroristen bombebilen*, 26.11.2012

19 ABC Nyheter, 19.10.2011

20 ABC Nyheter: *Politiet på hjul med Breivik – men visste det ikke*, 13.08.2012

21 Bergens Tidende: *Det er verre enn forventet*, 13.08.2012

Riksalarmen sviktet

22. juli-kommisjonen fant også at Kripas ikke hadde utløst riksalarmen i tide. Fra første stund hadde også mediene vært ganske kritiske til dette, og mente det var uakseptabelt at riksalarmen først ble iverksatt hele 77 minutter etter bombingene.²² I tillegg kom det frem at "Det ble ikke satt opp veisperringer på Sollihøgda [området som gjerningsmannen måtte kjøre gjennom på vei til Utøyva] før etter at riksalarmen ble sendt ut."²³ Men innen 1 time etter eksplosjonen hadde Breivik allerede rukket å passere Sollihøgda og var bare minutter unna Utøyas fergeleie på fastlandet (s. 25). (Det eksakte tidspunktet for når veisperringer til slutt ble satt opp i dette området, synes å være ukjent.)

Kommissionsrapporten viser at politiet i Oslo, innen 40 minutter etter bombingene, bad Kripas om å sende ut riksalarm, sammen med beskrivelsen av bilen til den mistenkte. Men denne forespørselen ble ikke prioritert slik den skulle (s. 21). For andre gang skulle veisperringer straks ha blitt satt opp i den aktuelle landsdelen, noe som burde ha sikret stenging av hovedveiene, til tross for at Oslo-politiet ikke hadde imbert sitt eget terrorplanverk. Og dermed ble veien til Utøya stående åpen helt til gjerningsmannen hadde nådd fram.

Komiteen viser til at det ble sendt ut riksalarm først 77 minutter etter at regjeringskvartalet var utsatt for bombeangrep.

– Stortingets [særskilte] 22. juli-komite²⁴

Politihelikopteret var ikke tilgjengelig

Det eneste politihelikopteret i regionen ble ikke mobilisert før etter at Breivik var arrestert. En av årsakene til denne forsinkelsen var at samtlige politipiloter var på ferie den dagen. Til tross for dette både kunne og burde helikoptertjenesten omgående ha blitt mobilisert. 35 minutter etter bombingene tok en av pilotene, som frendeles var hjemme i Oslo, kontakt med sin overordnede på SMS og meddelte at han kunne fly. 12 minutter

22 VG: *Brukte 77 minutter på å slå riksalarm*, 28.09.2011

23 Aftenposten, 15.03.2012; Arbeids Rett, 13.08.2012

24 Innstilling 207 S (2011–2012), 1.9 Riksalarm, 01.03.2012

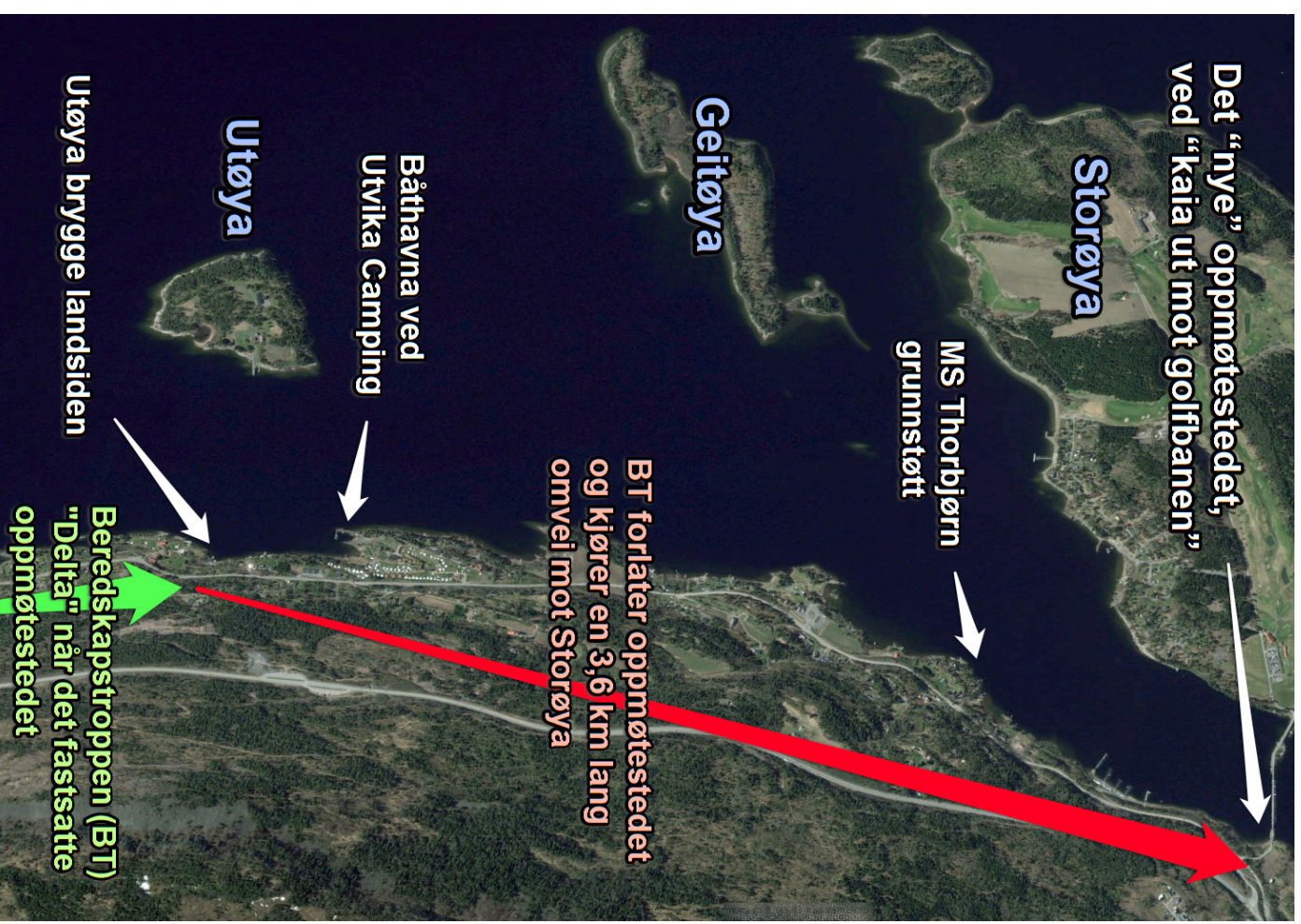
senere ble tilbudet avslått, med henvisning til at det ikke forelå noen ordre om at helikopteret skulle mobiliseres. (s. 294-295)

I løpet av den følgende timen kom det to forespørslser om å mobilisere helikopteret, som begge falt for døve ører. Beredskapstroppen (BT) var blitt kalt inn for å sikre regjeringskvartalet, og de ba om luftstøtte i forbindelse med denne oppgaven. I begge tilfeller fikk BT vite at helikopteret ikke var tilgjengelig. En av disse forespørslene ble tatt imot av en operatør som senere forklarte at han ikke hadde brakt forespørselen videre, fordi han regnet med at helikopteret allerede var mobilisert. (s. 295)

Omkring 5 minutter etter den andre forespørselen (og nå to timer etter bombingene) begynte de første nødmeldingene fra Utøya å komme inn. BT ble derfor umiddelbart omdirigert for å kunne håndtere situasjonen. De måtte nå kjøre den lange veien ut til Utøya og ta seg over til øya med båt, uten luftstøtte. Selv om dette 4-manns helikopteret ikke ville hatt kapasitet til å frakte hele BT, viser rapporten at det kunne ha vært brukt som idstøtteplattform – et scenario som BT dessuten hadde trent på (s. 290, 296).

Men først og fremst ville helikopteret raskt ha kunnet gi politiet en oversikt over situasjonen og større mulighet til å koordinere en effektiv respons (s. 85, 289, 294). (Helikopteret er utstyrt med et varmesøkende system, som ville ha hjulpet dem å identifisere skytteren på grunn av varmen fra våpnene hans (s. 295).) Slik situasjonen var, hadde politiet ingen anelse om hvor mange skyttere som var involvert, og denne usikkerheten påvirket i stor grad beslutningene deres. Hadde de visst at det bare dreide seg om én bevæpnet mann, ville kanskje det lokale politiet ha valgt straks å ta seg over til øya – i tråd med “skyting pågå”-instruksen (s. 132-133) – i stedet for å vente på BT som var på vei fra Oslo. Dersom helikopteret var blitt mobilisert i løpet av de første to timene etter bombingene, kunne det ha nådd Utøya på under 10 minutter. I så fall ville det ha vært over stedet 15-20 minutter før den første lokale politipatruljen, og dermed ha kunnet vurdere situasjonen selv før denne patruljen nådde frem. Helikopteret kunne også ha hjulpet dem med å finne båter og så veiledet dem over til øya. Det ville helt klart ha vært en uunnværlig politisurs.

Hvis helikopteret noen gang skulle ha vært mobilisert, måtte det ha vært nå. Av politiets eget planverk framgår det faktisk tydelig at helikopteret skal mobiliseres ved bombeeksplosjoner (s. 289). Og likevel var det ingen av de involverte ledende tjenestemennene som engang tenkte

på dette før nesten 4 timer etter bombingene, eller 35 minutter etter at Breivik var blitt pågrepet. Helikopterene ble bare beordret i luften da sjefen for spesialseksjonen i Oslo politidistrikt oppdaget at det ennå ikke var blitt mobilisert (s. 289, 295). Virker det ikke som om en slik grad av forvirring ligger litt utenfor det man kan kalle det normale?

M/S Thorbjørn var forsvunnet

Den første lokale patruljeflyten ankom Utrøya brygge landsiden – det fastsatte oppmøtestedet – kl. 17.52. Denne 2-mannspatruljen hadde fått instruks om å bli værende på stedet til politibåten kom, og imens skulle de “holde observasjon mot øya”. (Avstanden fra feielselet over til øya er omtrent 625 meter, og det var god sikt den dagen.) (s. 115, 125, 130)

Den første kontakten mellom BT og det lokale politiet skjedde kl. 17.57, da BT ankom sambandsområdet. De ville være fremme ved oppmøtestedet i løpet av minutter, og derfor ga lokalpolitiets aksjonsleder en ny ordre til den lokale patruljen om å skaffe båter til BT. Denne ordren ble gjentatt 3 ganger, og patruljen kvitterte at den var mottatt. (s. 125, 131)

Men ifølge kommissionsrapporten “...var det ingen båtaktivitet i farvannet utenfor der patruljen sto da. Ute på selve kaianlegget hadde patruljen fri sikt mot båthavna ved Utrvika Camping, som ligger om lag 460 meter unna i luftlinje og om lag 1,3 km langs veien. Der lå det flere båter som var synlige fra patruljens posisjon. Det var fra dette kaianlegget mange av de frivillige hjelperne kort tid senere gikk ut i båt. Patruljen utviste ingen aktivitet for å skaffe seg tilgang til disse båtene. Den rapporterte heller ikke til operasjonssentralen eller aksjonsleder om hvordan båtsituasjonen var.” (s. 130) Ifølge media lå det opp til 20 fritidsbåter i småbåthavnen ved Utrvika Camping 22. juli.²⁵

Men selvfølgelig ville det ha vært mest logisk å gjøre bruk av øyas egen ferge, MS Thorbjørn. Tross alt var det denne båten Breivik hadde brukt ved ankomst til øya kl. 17.17, 40 minutter tidligere (s. 26). Denne “fergen” var et pensjonert militærfartøy, nærmere bestemt et landgangsfartøy av typen L-50, opprinnelig konstruert for rask landsetting av personell under ild. Med sitt tykke stålskrog, ville den ha vært det naturlige valget i denne situasjonen. Men båten var ikke å se noen steder.

²⁵ NRK, 11.08.2011

Bare noen få minutter etter at skytingen startet, hadde en håndfull mennesker rømt fra øya med dette fartøyet. Siden hadde de som var ombord, to ganger vært i kontakt med det lokale politiet per telefon, men ingenting ble nevnt om hvilken båt de befant seg i. Politiet forsøkte heller ikke å klarlegge dette, trolig fordi ordren om å skaffe båter ennå ikke hadde kommet. Men bare *ett* minutt etter at denne ordren var blitt gitt, kl. 17.58, kom det et tredje nødannrop fra MS Thorbjørn. Denne gangen var hensikten å stille fartøyet til politiets disposisjon. En slik båt var åpenbart en potensiell politiressurs. (s. 29, 134)

Tilbudet kunne ikke ha kommet på et bedre tidspunkt. Ifølge innringeren befant ferga seg på det tidspunktet cirka én kilometer nord for oppmøtestedet. Derfra kunne den raskt ha blitt dirigert tilbake til fergekaia for å møte BT, som snart ville ankomme stedet. Men på grunn av en teknisk svikt ble det tredje og siste anropet viderekoblet til feil politidistrikt. Og det er så langt dette tilbudet noensinne kom. Kort tid etter gikk ferga på grunn, og det tok 20-30 minutter å få den løs igjen. Men da hadde BT allerede kommet seg over til Utrøya. (s. 30, 134-135)

Kommissionsrapporten konkluderte med at dersom MS Thorbjørn var blitt sikret som en ressurs i en tidlig fase, hadde det vært mulig for den

Foto: Terje Bendiksby / Scampix

Utrøya-fergen MS Thorbjørn

første lokale politipatruljen som ankom stedet (med helautomatiske våpen og skuddsikkert verneutstyr), å nå frem til øya ca. kl. 18.00 (s. 28, 134). Senere fortalte en i patruljen kommisjonen at hvis det hadde vært en tilgjengelig båt der da de kom, regnet han med at de straks ville ha blitt beordret til å ta seg over til øya (s. 131). I så fall kunne troilig 27 liv ha vært reddet.²⁶ Men den triste virkeligheten er at politiet først satte sin fot på øya kl. 18.27, nesten en halv time senere enn nødvendig.

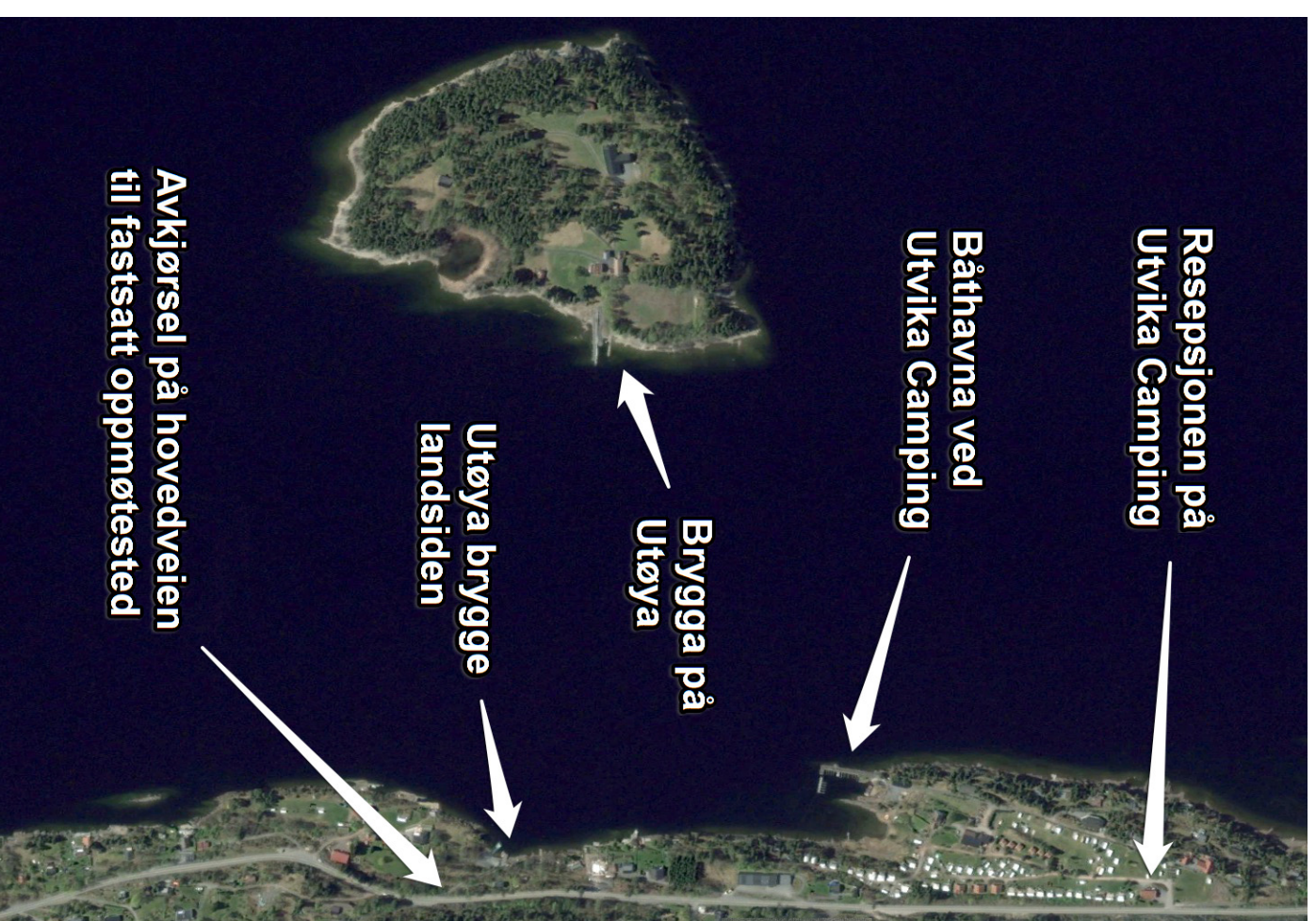
Det “nye” oppmøtestedet

Forvirring rundt hva som var gjeldende oppmøtested var den primære årsaken til de videre forsinkelsene. Rapporten finner det mest sannsynlig at Utøya brygge landsiden allerede var angitt som oppmøtested kl. 17.38, da den første lokale politipatruljen rykket ut fra stasjonen (s. 114-115). Dette stedet ble nevnt flere ganger på sambandet, og det skulle derfor ikke ha rådet noen som helst forvirring rundt en så avgjørende detalj i oppdraget (s. 127).

Problemet oppsto kl. 17.57, ved den tid da første kontakt ble opprettet mellom det lokale politiet og den ankomende Beredskapstroppen. Etter å ha fått avklart at de kom med bil i stedet for med helikopter, slik det lokale politiet hadde forestilt seg, var det viktig for BT å få avklart hvor de skulle plukkes opp av politibåten. Operatøren på operasjonssentralen spurte om BT var på vei “med til kaia”. En av troppens medlemmer spurte i retur om det ble “kaia ut mot golfbanen”. Det var den eneste kaia i området som han kjente til, og han ønsket å få antagelsen sin bekreftet. Operatøren oppfattet imidlertid spørsmålet som en beslutning, og tolket det som at oppmøtestedet var blitt endret. Uten å være klar over det bekreftet operatøren den feilaktige antagelsen tilbake til BT, og fra da av eksisterte det i praksis to oppmøsteder. Det “nye” oppmøtestedet lå omtrent 3,6 kilometer nord for det opprinnelige, hvilket innebar en fem ganger så lang sjøvei mellom BT og målet deres. (s. 127)

Samtidig, dvs. kl. 17.57, fikk den lokale patruljen, som allerede var på plass ved det opprinnelige oppmøtestedet, en annen ordre i tillegg til å skaffe båter. De ble bebt om å ta imot en robåt full av flyktende leirdeltakere som var på vei mot en kai ca. 180 meter sør for deres

²⁶ Bergens Tidende, 13.08.2012

posisjon. Så patruljen delte seg i to, der et medlem gikk for å ta imot leirdeltakerne, mens det andre ble igjen for å møte BT. (s. 131-132)

Få minutter senere gikk han som ble igjen, opp til hovedveien for å møte BTs kortesje, som besto av 7 utrykningsbiler. (Avstanden fra fergeleiet til hovedveien er cirka 80 meter.) Dit nådde han kl. 18.05, tidsnok til å få stanset bil nr. 3 – 6 som ankom 2 minutter senere, kl. 18.07. De to første bilene hadde allerede passert, og den siste hadde havnet et stykke bak de andre (s. 132).

Med det samme de ankom, spurte ett av BTs medlemmer denne politimannen om det fantes noen båter der. Han svarte at det var ingen båter tilgjengelig (s. 117), og basert på bildebervis bekrefter kommisjonsrapporten at det ikke var noen båter som opererte i farvannet nedenfor mellom 17.52 (da den lokale politipatruljen først ankom) og 18.03. Men omtrent kl. 18.04, mens politimannen fortsatt var på vei opp til hovedveien, ankom det en båt i området nedenfor, og kl. 18.07, mens han sto og snakket med BT, fantes det minst tre båter som kunne ha blitt vinket inn til kai. (s. 128-130, 132)

Etter det kommisjonen kan se, var det i tidsrommet 17.52 til cirka 18.04 ikke båtressurser i området rundt Utøya brygge landsiden som P-30 B kunne tilkalt der og da. Men fra dette tidspunktet og utover kom flere sivile båter ut i farvannet mellom landsiden og Utøya. Båtene opererte synlig fra brygga, men da var P-30 B oppe på veien.

– Rapport fra 22. juli-kommisjonen, s. 132

Utøya brygge landsiden må ha virket som det logiske stedet å krysse over. Og hadde BT bare kjent til at det opererte båter i farvannet nedenfor, ville de helt klart ha rekvirert dem og straks begitt seg over til øya, i stedet for å kjøre videre til et annet oppmøtested (s. 117, 126).

Enda bil nummer 3 var blitt feilinformert om oppmøtestedet kl. 17.57, nølte de til kl. 18.05 med å videreformidle denne feilinformasjonen til resten av konvoien, på grunn av usikkerhet (s. 128). Hadde de vært sikre på at de allerede befant seg ved det fastsatte oppmøtestedet, ville de nok helt sikkert bare ha ventet der til politibåten kom. Sammen ville de da ha gått ned igjen til fergekaia, og raskt oppdaget de båtene som nå opererte i det omkringliggende farvannet. Her burde de også ha fått øye på de mange

egne motorbåtene som lå fortoyrd i havna ved Utrvika camping. Men etter å ha snakket med politimannen på hovedveien og fått det inntrykket at det ikke var noen tilgjengelige båter der, bestemte de seg i stedet for å fortsette til det “nye” oppmøtestedet.

Den første bilen i konvoien, som hadde passert det rette oppmøtestedet før den lokale politimannen nådde hovedveien, tok ved en feiltakelse av ved Utrvika Camping kl. 18.04, men kjørte ikke langt nok ned til å få øye på båthavnen (s. 117, 135). På det tidspunktet stoppet de en av de ansatte ved campingplassen og spurte etter veien til Utøya fergeleie. Senere fortalte denne personen NRRK at de “ansatte ved Utrvika Camping ville ha hjulpet til med å få ut båtene”, som allerede lå der.²⁷ Men det virker som om samtalen deres kan ha blitt avbrutt kl. 18.05, idet den tredje bilen i konvoien formidlet det “nye” oppmøtestedet til resten av gruppa.²⁸ Den første bilen dro straks fra campingplassen og var tilbake på hovedveien kl. 18.06 (s. 117).

Den ansatte må ha innsett at hun trolig burde ha fortalt dem om båtene. Kanskje løp hun og fortalte sjefen sin om denne samtalen, for kl. 18.06 ble den lokale politistasjonen oppringt av noen ved resepsjonsbygget på campingplassen som ga følgende beskjed: “... jeg har båt å disponere om dere trenger det”. Men selv om tilbudet ble tydelig forstått, tenkte ikke operatøren at det var nødvendig å videresende denne informasjonen til BT eller de lokale politipatruljene. (s. 135-136)

Også dette andre båttilbudet kom på et meget beleitig tidspunkt. Akkurat da var den større delen av konvoien i ferd med å nå fergekaia og ville bare velge å fortsette til det “nye” oppmøtestedet når det ble klart at det ikke fantes noen båtmuligheter i dette området. Hadde dette tilbudet om båt blitt formidlet i løpet av de neste to minuttene, før konvoien hadde passert resepsjonen på campingplassen (som ligger rett ved hovedveien, med et stort skilt der det står “Utrvika Camping”), kunne de ha vært på vei til øya i løpet av minutter. Fra Utrvika havn tar det ikke mer enn 2-3 minutter å krysse over til øya. (Det vet jeg, fordi jeg leide båt fra det stedet ved et besøk på Utøya.)

Det virker altså som om politiet gikk glipp av disse båtmulighetene, på grunn av en rekke usamsynlige sammentfall. Hvis vi for et øyeblikk antar

²⁷ NRRK: – *Politiet stopper meg og spurte hvor Utøya er*, 11.08.2011

²⁸ NRRK: *Politiet snudde i Utrvika*, 10.08.2011

at oppmøtestedet *ikke* hadde blitt feilaktig endret, ville mannskapet i BTs første bil sannsynligvis ha pratet lenge nok med den ansatte ved campingplassen til å få vite om båtene i marinaen. Og selv om hun ikke skulle ha fortralt dem om båtene, burde bil nr. 3 – 6 likevel ha oppdagat dem da de gikk ned til fergeteilet. Mannskapet i den første bilen – som på det tidspunktet kanskje fortsatt befant seg på campingplassen – kunne da ha kommet seg ut i disse båtene og plukket opp kollegaene sine bare noen hundre meter unna. Men selv *med* forvirringen rundt oppmøtestedet burde båttilbudet fra Utvika Camping fortsatt ha reddet dagen. Imidlertid glapp også dette betimelige båttilbudet ut av hendene på dem. Dersom tilbudet *hadde* blitt videreformidlet, ville mannskapet i den første bilen, som visste nøyaktig hvor Utvika Camping lå, straks ha kunnet lede resten av konvoien dit. Dette kunne ha rådet bot på all forvirringen rundt oppmøtestedet, og i tillegg ha forskånet BT for det neste alvorlige tilbakeslaget som de var i ferd med å møte. NRK anslår at de kunne ha spart omtrent 15 minutter ved å velge Utvika som utgangspunkt.²⁹

Politibåten havarerte

BTs hovedgruppe forlot det opprinnelige oppmøtestedet og fortsatte ca. 3,6 kilometer nordover til det “nye” oppmøtestedet, ved broen til Storøya. De ankom rett før kl. 18.11, akkurat tidsnok til å få øye på politibåten, som mindre enn ett minutt senere ville passere dette punktet på sin vei sørover (s. 119, 137). Båtføreren ble overrasket da han så blålysene fra BTs biler allerede ved Storøya, i stedet for ved det fasisatte oppmøtestedet (s. 29). Men siden de allerede befant seg der på stedet og var ivrige etter å komme i gang, ble det besluttet å ta dem ombord med det samme.

Men å sette ut fra Storøya ville innebære å kjøre 3600 meter over vann med en fullastet båt, i stedet for 625 meter dersom utgangspunktet hadde vært det opprinnelige oppmøtestedet (s. 126). Når jeg sier at båten var fullastet, mener jeg at den så ut til å skulle synke. Til tross for at båten bare var registrert for maks 10 personer, ser det ut til at politiet fylte den med 11 tunge bevæpnede menn, uten en tanke på båten begrensinger. Noe som gjorde saken enda verre, var at båten hadde tatt inn en betydelig mengde vann idet mannskapene gikk ombord. (s. 137-138)

²⁹ NRK, 11.08.2011

Politibåten var opprinnelig blitt satt på vannet ca. 5 kilometer lengre nord og hadde bare brukt 5 minutter på å kjøre den distansen (s. 115). Men nå, med den tynge lasten, ville farten reduseres til joggetempo. Båtføreren forsto raskt at de hadde et problem. De satt faretruende lavt i vannet, og båten hadde nå blitt ganske vanskelig å manøvrere. Han svingte derfor straks inn mot land igjen for å sette noen av, men fikk i stedet klar beskjed om å fortsette til Utøya. (s. 138)

Like før 18.15 var de så endelig på vannet og underveis, men ikke i retning av Utøya. De var faktisk på vei til feil øy (Geitøya)! Etter en liten stund bestemte en av tjenestemennene bak i båten seg for å sjekke Google Maps på mobilen sin, og da han ble klar over feil-navigeringen, justerte føreren umiddelbart kursen (s. 140). Bare sekunder senere ga motoren opp (sannsynligvis på grunn av vann i bensinen). Dermed ble mannskapene liggende hjelpeløse og drive etter bare 600 meter og 4 minutter på vannet (s. 30, 137-138).

En hytteeier på Storøya filmet politibåten, og amatørvideoen viser at båtføreren nøler noen sekunder idet båten forlater moloen på Storøya. Først hadde båten kurs vestover, men rett før båten havarerte innså de feilen og rettet opp ved å kjøre sørover mot Utøya.

– Aftenbladet³⁰

I et senere intervju sa politibåtføreren: “Jeg følte meg så hjelpeløs. Og forbannet.” En av kollegaene hans la til at “det ble mange ukvemsord”.³¹

I mellomtiden hadde den lokale politipatruljen som først ankom det opprinnelige oppmøtestedet, endelig klart å få tak i sivile båter. Disse ble straks sendt i retning Storøya for å bistå BT etter behov (s. 132, 139). Den første av dem (aksjonsbåt nr. 2) nådde den havarerte politibåten mindre enn ett minutt etter at motoren brøt sammen. Men denne båten var kun registrert for 5 personer, og politiet gjentok samme feil ved å overføre hele styrken til den nye båten. Kl. 18.21 var alle kommet over i den nye båten, og politiet kunne fortsette i sakte fart mot Utøya. Båt nr. 2 var enda mer ustabil og begynte å krenge på grunn av vekten til passasjerene. (Dette var

³⁰ Aftenbladet: *Politiet var på vei mot feil øy*, 13.08.2012; se også Bergens Tidende, 13.08.2012; VG, 13.08.2012

³¹ Bergens Tidende: *Hjelpeløse og forbannet*, 21.09.2011

svært farlig for tjenestemennene ombord, som hadde mye tungt utstyr på seg, men ingen redningsvester.) (s. 138-140)

Mindre enn et minutt etter overføring til båt nr. 2, viser amatørvideoen at BT passerer MS Thorbjørn på rundt 100 meters avstand.³² På dette tidspunkt sto ferga fortsatt på grunn. Jeg ønsker å dele en avsluttende tanke når det gjelder den potensielle rollen som øyas ferge kunne ha spilt. Ifølge Anders Behring Breiviks eget vitnesbyrd "...hadde han planer om å drepe mannskapet på ferja fordi han regnet det som sikkert at båten ville bli brukt til å frakte politistyrker til Utøya."³³ Han sa at "Det var en direkte trussel mot oppdraget..."³⁴ Men "Breivik forklarte at han lot være å skyte dem fordi han ikke hadde noen indikasjon på at de var tilknyttet Arbeiderpartiet. De var dermed 'sivile' i hans øyne."³⁵ Jeg synes det er ganske ironisk at selv om Breivik gjorde en prinsipielt taktisk feil ved å la

Videoopptak av politibåt nr. 2 idet den passerer M/S Thorbjørn.

32 Aftenposten, 24.08.2011

33 TV2, 03.05.2012

34 Netavisen: - MS «Thorbjørn» var en trussel mot oppdraget , 09.03.2012

35 TV2, 20.04.2012

MS Thorbjørn dra sin vei³⁶, ville fartøyet likevel ikke bli tilgjengelig for politiet før like etter at han var blitt arrestert. (s. 30)

Omtrent ett minutt senere var en annen sivil båt (aksjonsbåt nr. 3) kommet frem til BT, og innen kl. 18.24 hadde halvparten av dem gått over i denne tredje båten. Endelig kunne de få opp farten, med ankomst til Utøya kl. 18.27 (s. 140). I løpet av de første 7 minuttene etter BTs ankomst til øya, var Anders Behring Breivik blitt lokalisert og konfrontert av politiet, og pågripelsen kl. 18.34 skjedde uten at han satte seg til motverge. Fra det øyeblikk Breivik gikk i land på Utøya, til han ble pågrepet av politiet, gikk det hele 77 minutter (s. 26, 30).

22. juli-kommisjonen anslår at dersom den opprinnelige aksjonsbåten ikke hadde blitt overlasket, og dersom motoren ikke hadde sluttet å virke, kunne politiet ha nådd Utøya 11 minutter tidligere (s. 140). Og med en rate på rundt ett dødsfall i minuttet telte hvert minutt.

Det aller vondeste

Rapporten konkluderte sin fremstilling av disse hendelsene med følgende uttalelse:

Det er imidlertid et faktum at det tok om lag 35 minutter fra første politipatrulje ankom til Utøya brygge landsiden, cirka 625 meter fra øya, til politiet gikk i land. BT hadde vært i området i vel 29 minutter. Kommisjonen mener at tidsbruken i denne første delen av politiaksjonen er uakseptabel. (s. 121)

Og slik var medias reaksjon på de generelle funnene i rapporten:

Konklusjonene regjering og storting har lagt til grunn er som den største politiske skandale: Bomben kunne ha vært forhindret om gaten inn til Regjeringskvartalet var blitt stengt, noe som var vedtatt syv år før den smalt. Unge liv kunne vært spart på Utøya, fordi gjerningsmannen kunne vært stanset

36 Selv om jeg ikke ønsker å gi Breivik noe kreditt for dette, virker det som om han handlet ut ifra visse "regler", hvilket innebær at han bare var ute etter å ramme de med en kobling til Arbeiderpartiet, og å spare livene til samtlige under 14 år (noe han gjorde).

tidligere. Politiets sikkerhetsjemeneste kunne ha kommet på sporet av terroristen før 22. juli.

Noe er galt når det tar syv år å få strengt en gate. Noe er galt når politiet står på land, mens frivillige båtfolk redder skadeskutt ungdom. Noe er galt når de frivillige også må få terroropolitiet fraktet til Uløya, mens redningsetatene holdes igjen på land. Noe er galt når det er redningsressurser nok, men de ikke finner hverandre.

– Adressa.no³⁷

Ja, åpenbart er det noe som er veldig galt her, og det finnes flere viktige spørsmål som ennå ikke er blitt besvart. Ap-leder Jonas Gahr Støre er blant dem som fortsatt leter etter svar. I et intervju nylig pekte han på behovet for å identifisere de underliggende problemene, ut ifra et bredere og mer meningsfullt perspektiv:

“Jeg har ikke ro etter samfunnsdebatten vi hadde [etter] 22. juli. Vi har ikke trengt inn i det aller vondeste; hva er det som rører seg som gjør den type ekstrem vold mulig? ... Rettsstaten gjorde jobben sin og dømte den skyldige. Så har vi hatt en undersøkelseskomisjon som har funnet ut hvordan beredskapen virket og ikke virket. Men det er akkurat som om vi har satt strek der. Hva er det i vårt samfunn som kunne produsere et klima som gjorde at en mann kunne gjøre noe slikt? ... Jeg tror Arbeiderpartiet ennå strever med å ta innover seg at vi faktisk var den han ville ramme. Vi er ikke helt klare for å berøre hva det egentlig betyr. Jeg tror det er veldig mye sinne og frustrasjon der ute etter 22. juli som vi holder litt unna, fordi bildet er at vi går i rosetog og holder rundt hverandre. Vi gjør også det, men det er faktisk lov å si at bildet er bredere.”

– Jonas Gahr Støre, august 2014³⁸

Når Støre tar til orde for et bredere perspektiv, er det en høyst velkommen utfordring som jeg ønsker å gripe fatt i. I sin nye bok, “I bevegelse”, kritiserer Jonas Gahr Støre 22. juli-debatten for å ha vært for

³⁷ Adressa.no: *Ingen har tatt ansvar*, 07.11.2012

³⁸ VG: *Støre: Vi har ikke trengt inn i det aller vondeste*, 26.08.2014

feig. Det er jeg enig i. Vi trenger virkelig å ha mot til å gå dypere, dersom vi ønsker å forhindre slike hendelser fra å skje i fremtiden. Vi kan derfor ikke akseptere at en eneste stein forblir usnudd i vår jakt etter å identifisere de virkelige underliggende problemene. For de av oss som nærmer seg utfordringen fra et bibelsk perspektiv, vil det kreves enda større mot til å kalle en spade for en spade.

En profeti

22. juli-angrepene har fått mange til å spørre seg: "Hvor var Gud?" Det kan være vanskelig å akseptere tanken på at Gud kunne tillate at noe så forferdelig fikk lov til å skje. Men det faktisk at dette skjedde, tyder ikke det på at Gud faktisk har tillatt det? For alle som leser Bibelen burde det i grunnen være innlysende at Herren har kontrollen over selv de minste detaljene i våre liv (se Mat 10:29-31). Et kanskje mer betydningfullt spørsmål vil derfor være om angrepene fikk lov til å skje på grunn av en bestemt underliggende årsak, eller om de skjedde helt uten grunn. Dersom de skjedde helt uten grunn, innebærer det at Gud ikke spiller noen særlig aktiv rolle i forsvaret av Norge. Men Bibelen viser tydelig at det er Gud som har det siste ordet i bestemmelsen av nasjonenes sikkerhet. At dette representerer en grunnleggende forståelse hos mange, understrekes av det første skriftstedet som offentlig ble sitert av en norsk politiker i forbindelse med angrepene. Følgende avsnitt ble lest opp under *Høyemessen for sorg og håp*, der nasjonens ledere var samlet i solidaritet med de etterlatte:

“Det står skrevet i Salmenes bok, Salme 121: *Jeg løfter mine øyne opp mot fjellene. Hvor skal min hjelp komme fra? Min hjelp kommer fra Herren, Han som skapte himmel og jord. Han lær ikke din fot bli ustø, din vokter blunder ikke. Nei, han blunder ikke og sover ikke, Israels vokter. Herren er din vokter, Herren er din skygge. Han er ved din høyre hånd. Solen skal ikke stikke deg om dagen, og månen ikke skade deg om natten. Herren skal bevare deg fra ond og verne om ditt liv. Herren skal bevare din utgang og din inngang fra nå og til evig tid.* Slik lyder Herrens ord.”

– Øyvind Grøsjø Wennesland (Ap), Oslo Domkirke, 24. juli 2011

Når man ved en slik anledning velger å lese dette avsnittet, tyder det på en forestilling om at Guds beskyttelse av Israel også er noe som burde gjelde Norge. Selv om dette kan virke som en tvilsom måte å behandle

Skriften på, er det faktisk god bibelsk støtte for denne tankegangen. For eksempel profeterte Esekkiel om en ny og evig pakt som fundamentalt skulle komme til å forandre forholdet mellom Israel og de hedenske nasjonene:

Ja, så sier Herren Gud: Jeg gjør med deg [Israel] som du gjorde selv da du ringekjort eden og brøt paktene. Men jeg vil minnes paktene jeg sluttet med deg da du var ung, og opprette en evig pakt med deg. Du skal minnes din ferd og skamme deg når jeg tar dine søstre [Sodoma, Samaria, Edom, Filisterne (se vers 55-57)], både de som er større enn deg, og de som er mindre, og gjør dem til dine døtre, enda de ikke er i pakt med deg. Når jeg oppretter min pakt med deg, da skal du sanne at jeg er Herren. Så skal du minnes det du har gjort, og skamme deg slik at du aldri mer åpner munnen av skam, når jeg tilgir deg alt du har gjort, lyder ordet fra Herren Gud.

Esek 16:59-63

Med andre ord vil de hedenske nasjonene som (i viss grad) trer inn i den nye pakt, på sett og vis kunne betraktes som Israels adopterte døtre, og dermed få del i hennes velsignelser. Men denne tanken har også en alvorlig bakside. Det er dette Paulus sikter til når han sammenligner kristne uten jødisk bakgrunn med grener fra et vill-oliventre som er blitt podet inn på et dyrket tre. Hensikten med Paulus' lignelse er å påpeke at vår adopsjon har visse betingelser, og at de som ignorerer dette aspektet dermed risikerer å miste sin del av arvrens velsignelser:

Er det første brødet hellig, er hele deigen hellig. Er roten hellig, er grenene det også. Noen av grenene er nå brukt av, og du som var en vill oljekvist, er blitt podet inn blant grenene og har fått del i seiven fra roten. Men innbill deg ikke at du er bedre enn grenene. Gjør du det, så husk at det ikke er du som bærer roten, men roten som bærer deg! Du sier kanskje:

“Grenene ble brukt av for at jeg skulle bli podet inn.” Javel, men de ble brukt av på grunn av vantro, og du blir stående på grunn av tro. Vær ikke overmodig, men frykt Gud! Sparte han ikke de naturlige grenene, skal han heller ikke spare deg. Så ser du altså at Gud er både god og streng. Streng er han

mot dem som er falt, men mot deg er han god, dersom du holder fast på hans godhet. Ellers skal du også bli hogd av.

Rom 11:16-22

Utfordrende avsnitt som dette minner oss om at det å få del i Israels velsignelse, ikke er noe som må tas for gitt. Vi kan alle komme bort fra den smale sti og bli sårbare for fiendens angrep. Den gode hyrde søker ivrig etter de lammene som har kommet bort fra flokken inntil han finner dem, og ved behov tukter han dem med hyrdestaven sin.³⁹ *“For Herren tukter den han elsker, og reiser hver sønn han tar seg av”* (se Heb 12:4-8). Den smerten som hyrdestaven forårsaker er ofte nødvendig for å føre oss tilbake til trygge egner. Jesus ønsker å bevare oss fra djvelens ødeleggende angrep, som bare bringer meningsløs og unødvendig lidelse.

Guds bud og regler er ment å gi menneskeheten beskyttende grenser, og de etablerer en “forsvarsmur” som holder djvelen ute. Men denne muren vil gradvis kunne svekkes av ulydighet og opprør og til slutt få et brudd som gjør folket sårbare for det onde. Det som skjedde den 22. juli var forferdelig ondt, og ikke noe menneske har rett til å gjøre det Anders Behring Breivik gjorde. Gud er kjærlighet, og jeg tror at han ønsket det beste for de 77 som døde i angrepene. Han ønsker det beste for oss alle, men det er vanligvis vi som velger å avvise den beskyttelsen som kommer av det å lyde hans Ord. Videre var de 77 ofrene helt klart ikke de mest ansvarlige for at “bruddet i muren” oppsto, men de sto likevel nærmest bruddet da ondskapen rammet. De var på feil sted til feil tid, uvitende om at de befant seg på en ondskapens sti. I Luk 13:4-5 sier Jesus: *“Eller de atten som ble drept da Siloa-tårnet styrret sammen over dem, tror dere at de var mer skyldige enn alle andre i Jerusalem? Slett ikke! [Men] jeg sier dere: Dersom dere ikke vender om, skal dere alle omkomme slik som de.”* Også vi må se til at vi forholder oss rett i møte med denne tragedien. Da Jesu disipler ville kalle ned dom over dem som hadde forkastet evangeliet, irretesatte han dem og sa: *“Dere vet ikke hva ånd dere er av. For Menneskesønnen er ikke kommet for å ødelegge menneskeliv, men for å frelse”* Luk 9:55-56 NB 88/07. Bibelen forteller oss at Herren *“ikke [vil] at noen skal gå fortapt, men at alle skal nå fram til omvendelse”* 2 Pet 3:9b.

Dersom Herren virkelig elsker oss, vil han være trofast i å disiplinere

39 Gud bruker et “tuklens tris” for å korrigere sine barn. Ord 3:11-12, 13:24, 22:15; Hos 6:1; Ap 3:19.

oss, for å føre oss frem til omvendelse. Dette gjør han for individer så vel som for hele nasjoner. Og noen ganger er en større krise det eneste som kan få folk til å våkne. Som enkeltstående befinner vi oss i ulike faser når det gjelder Guds disiplin i våre liv. Men når Gud bemyndiger en smertefull advansel til en hel by eller nasjon, vil de menneskelige følgene bli svært flerdimensjonale. I slike tilfeller kan opplevelsen til de som står nærmest bruddet i muren kjennetegnes av helt meningsløs lidelse, og samtidig – ut ifra et større perspektiv, vil den samme hendelsen kunne tjene som et korrektiv, med den hensikt å føre nasjonen tilbake til Gud. Dette aspektet av hvordan Gud handler med menneskeheten kan være vanskelig å ta inn over seg, men vi må være villige til å la Bibelens sannhet utfordre vårt gudsbilde.

Kom, la oss vende om til Herren! For han som rev i styrker, vil lege oss; han som slo, vil forbinde våre sår.

Hos 6:1

Guds gjensende hensikt ved å tillate nasjonale tragedier kommer tydelig til uttrykk gjennom Israels historie. Herren sendte profeter for å minne folket om hva som ville skje hvis de brøt paktene, og for å vise hvilke lovbrudd som hadde krenket ham. Dessverre ble ikke disse advanslene tatt på alvor av Israels ledere, og hele nasjonen fikk lide for deres opprør. Første fase av Guds dom over Israel begynte med et terrorangrep utført av assyrerne – et folk som til slutt skulle erobre Israel og føre folket hennes bort som slaver.⁴⁰ Profeten Jesaja refset landets ledere for at de reagerte med en trassig ånd i møte med det første angrepet (se Jes 9:9-14). De sverget at de ville gjemaise Israels forsvar og gjøre det sterkere og bedre enn før, men det de ikke tok inn over seg, var at deres skjebne i siste instans hvilte i den levende Guds hender. Angrepet ble etterfulgt av en noelundede fredelig periode, der Herren ga dem muligheten til å lytte til hans profeter. Tragisk nok så ikke folket det første angrepet som et tegn på at Guds beskyttende hånd var i ferd med å vike fra deres nasjonale forsvar. Saken kunne ha fått en helt annen utgang, dersom de hadde vært villige til ydmykt å søke Herren, men altfor mange nektet blindt å se sitt behov for omvendelse før det var for sent.

40 Det assyriske riket regnes av mange historikere som det første imperiet som tok i bruk psykologisk krigføring som en vesentlig del av sin militærtaktikk. Se: H.W.F. Saggas, *The Might That Was Assyria*, s. 249

Noen lesere vil nok sette spørsmålsteget ved hvor relevante doms-eksempler fra Det gamle testamentet er for Guds behandling av nasjoner under nådens tidsalder. Kan hende vil de raskt påpeke at Israel, med sin gamle paks lov- og dyreforf, er et forbilde på den nåde som til slutt ville bli oppfylt gjennom Jesus Kristus (se Heb 10). Dette er helt klart et gyldig aspekt av den bibelske symbolikken, men hva vi også må forstå, er at Israels eksempel er flerdimensjonalt og blant annet innbefatter et domsaspekt. Guds dom kom til slutt over Israel som følge av deres opprør. Og jødene ble spredt ut over hele jorden, slik profetene hadde advart om (se 5 Mos 28:15-68). Denne alvorlige dommen fant sted like etter Jesu tid, da Jerusalem ble ødelagt i år 70 e. Kr. For en måte å innlede nådens tidsalder på!

Guds domshandlinger med Israel kan derfor sees som et forbilde på hvordan han ved slutten av denne tidsalder vil dømme alle de nasjonene som forkaster den nye pakt (se Sal 9:17, engelsk oversettelse, på norsk: v. 18). Bibelen gjør det klart at både Guds nåde og Guds dom vil få sin oppfyllelse i Jesus Kristus, han som egenhendig vil utløse Guds vrede over nasjonene, idet han kommer igjen for å opprette sitt rike på jorden:

Han er kledd i en kappe dyppet i blod, og hans navn er "Guds Ord". Himmelens hærskarer følger ham på hvite hester, kledd i fint lin, hvitt og rent. Og ut av hans munn går det et skarpt sverd; med det skal han slå folkene. Han skal styre dem med jernstav og trække vimpresen fylt av vredes-vin, av Guds, Den Almektiges harme. På kappen hans, ved hoften, står det skrevet et navn: Kongenes Konge og Herrenes Herre.

Åp 19:13-16

Dette er den andre siden av evangeliet, som mange helst vil glemme. For to tusen år siden kom Jesus til jorden som Guds offerlam, men når han meget snart kommer igjen, er det for å regjere fra Davids trone, som Løven av Juda (se Åp 5). Gud være takk at vi fortsatt lever i nådens tidsalder! Det er ikke Guds ønske at vår nasjon skal befinne seg under hans vrede på dommens dag. I sin nåde lar han oss gjennomgå vanskelige, men viktige øyeblikk som kan vekke oss opp fra vår åndelige selvlitfredshet, og gi oss mulighet for omvendelse og en endret skjebne.

Et profetisk budskap til Norge

Ifølge Amos 3:6-7 vil det gis profetisk åpenbaring forut for en hendelse som Gud har iscenesatt for et bestemt formål. Dette synes å være det bibelske hovedkriteriet som avgjør om 22. juli-angrepene kan sees som et korrektiv eller ikke.

*Gjaller vel hornet i en by uten at folket skykver av redsel?
Eller hender det en uhykke i byen uten at Herren har gjort det?
For Herren Gud gjør ikke noe uten at han har åpenbart sitt råd
for sine tjenere profetene.*

Amos 3:6-7

11. mai 2011 kom Herrens ord til Francois Botes mens han tjenestegjorde på Ungdom i Oppdrags base på Flekkerøy (rett sør for Kristiansand). Han beskrev det han så, idet han formidlet et budskap med stor betydning for Norges åndelige skjebne:

“Gud vil vende nasjonen tilbake til ham med en ny tilbedelse og lovsang. Men jeg ser at flagget blir firt på halv stang over hele landet på grunn av en hendelse. Mange vil gråte og sørge, men det er ikke tid for tårer, men det er en tid for å vende seg tilbake til Gud. Over hele nasjonen vil mennesker vende tilbake til Gud. For dette landet er kalt til å være en kristen nasjon. Han vil vinne hjertene på en helt ny måte. Og selv om det som skjer i det naturlige er en katastrofe – og det er ikke en naturkatastrofe – så vil nasjonen vende tilbake til Gud. Folk vil se Gud på en ny måte. Gud har en plan for alle mennesker. Han kalte dere som nasjon før verdens grunnvoll. Fienden har prøvd å stjele menneskenes hjertes. Men dette varer ikke evig. For Norge er kalt til å bli satt til side for Guds hensikter. Gud skal bli herliggjort ifra nord til sør, Gud vil bli herliggjort ifra øst til vest i dette landet.”

I februar 2013 hadde jeg privilegiet å få sitte ned med Francois Botes i en time, der vi diskuterte denne profetien og delte tanker fra tiden etter angrepene. (Francois Botes er opprinnelig sørøstfransk, men hans

profetiske tjeneste er basert i England.) Han fortalte meg om noe sterkt og overnaturlig som han opplevde samtidig som angrepene pågikk. I løpet av 22. juli, mens Francois var på profetisk tjeneste i Australia, ble han plutselig så syk at han trodde han skulle dø. (Han har vanligvis god helse og hadde, så vidt jeg vet, ikke opplevd noe lignende hverken før eller etter angrepene.) Han ble fraktet til sykehuset, der han ble værende i nærmere et døgn. Legene kunne ikke finne noen medisinsk forklaring på symptomene hans, men straks han fikk høre om nyheten fra Norge, forsto han at de merkelige symptomene hadde vært en åndelig manifestasjon i tilknytning til profetien. Han syntes ellers det var litt spesielt at han mottok dette ordet på en øy, ettersom massakren også fant sted på en øy. Under samtalen vår sa han noe som gjorde inntrykk på meg. Han sa: “Da det skjedde tenkte jeg, 'Gud, la ikke livene til alle disse ungdommene bare gå til spille.’” Francois fortalte meg også at hvor han enn reiser i Norge, kommer det alltid noen bort til ham med spørsmål om denne profetien. Dette ser han som en indikasjon på at Herren fortsatt ikke er helt ferdig med dette ordet. Han sa at “Det virker som om dette ordet ikke vil falle til jorden. Det fortsetter å sveve. Det *henger fortsatt i luften*, om jeg kan si det slik.”

Veien videre

Det mest tragiske er at den åndelige tilstanden i landet vårt ikke synes å ha blitt noe bedre enn hva den var før 22. juli. Det har ikke skjedd noen betydelig vekkelser, og Norge har ikke vendt om til Gud. Betyr det at Francois Botes er en falsk profet? Nei, budskapet hans vitner fortsatt om Guds hjerte for Norge, men Bibelen viser at profetier kan være betingede, avhengig av hvordan folket velger å respondere. For eksempel profeterte Jona at Nimive skulle legges øde innen 40 dager på grunn av folkets ondskap, men Gud viste barmhjertighet med byen og endret sine planer da folket omvendte seg (se Jona 3). Jeg tror at Norge hadde en potensielt bedre mulighet til omvendelse i kjølvannet av denne hendelsen, men dessverre grep vi ikke anledningen til å vende denne tragedien til en nasjonal vekkelser.

I tiden like etter angrepene strømmet kirkene våre over av lidende mennesker som søkte etter svar. Vi lyktes i å trøste og oppmuntre dem, men vi sviktet i vår kjærlighet da vi ikke var villige til å gi dem hele sannheten. For vi kommer ikke unna at det også er behov for en dyptgående omvendelse i dette landet. Det kan selvsagt være vanskelig å se sitt behov for selvransakelse når man fortsatt kveles av sorg over store personlige tap. Ikke desto mindre er det viktig alltid å utvise ekte medlidenhet og følsomhet om vi vil at vårt budskap skal kunne tas imot. Men sann kjærlighet bryr seg også nok til å risikere å bli misforstått, for det eneste budskapet som kan bringe varig håp til mennesker, er det som kaller dem tilbake til et rett forhold til Gud. Budskapet om omvendelse har alltid vært katalysatoren for de store vekkelserne gjennom historien, og vi er i desperat behov av en vekkelser i vår tid. Finnes det noen bedre måte å hedre de døde minne på, enn å vende denne tragedien til noe positivt?

Det finnes andre måter å se denne hendelsen på, som de fleste ikke har tenkt over. Hva vet vi, for eksempel, om hvilke evige konsekvenser det ville ha fått, dersom disse ofrene hadde overlevd? Jeg tror at den store ufortalte historien om Uløya må være hvordan mange av de som gjemte seg, benyttet anledningen til å få fred med Gud like før de døde. Jeg tenker at mange av disse ungdommene plutselig kan ha funnet igjen en barmetro som ikke var altfor langt borte, noe som ofte skjer med mennesker som står overfor livstruende situasjoner. Det er ikke alle gitt å få en slik siste sjans til å gjøre opp sin sak med Gud. Og hvor mange av de som overlevde, kan som følge av sin opplevelse, ha fått en åndelig oppvåkning i sitt liv? Bare Gud vet, men det vi kan være sikre på er at han alltid er i stand til å vende den mørkeste natt til den største seier.

Dessverre ble de positive følgene som tragedien kunne ha fått, overskygget av steil retorikk fra våre politiske ledere, som sverget at Norge ikke ville endre kurs i kjølvannet av angrepene. En slik reaksjon er hva man kan forvente seg av en sekulær regjering, men det som virkelig er trist, er at menigheten ikke var sterk nok til å imøtegå det politiske presset med et budskap om ydmykhet. I stedet fulgte majoriteten av de kristne Israels trossige eksempel. Kanskje har også vi som nasjon bare et begrenset tidsrom til å kunne endre kurs. Hva har vi å tape på ydmykt å søke Herren om åpenbaring om hvorfor angrepene fikk lov til å skjje? Ved å benekte dette spørsmålets legitimitet, sørger vi for at eventuelle

faretsignaler aldri vil bli erkjent for hva de er. Vi bør også merke oss at det synet som Francois Botes fikk, ikke hadde til hensikt å forhindre angrepene fra å skje, men å avdekke den fortløsende planen Gud hadde med dem. For Guds hensikt er å bringe nasjonen på kne.